

**Ярошевська Тамара Василівна**  
доктор юридичних наук, доцент,  
професор кафедри цивільно-правових  
дисциплін Дніпропетровського  
державного університету  
внутрішніх справ;  
**Бідняк Софія Станіславівна**  
здобувач гр. ЮД-942 ННІ права та  
інноваційної освіти  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

## **ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ**

Попри повномасштабну війну, розпочату росією на території України 24 лютого 2022 року, проблема домашнього насильства не стає менш важливою. Війна, як і будь-яка екстремальна ситуація, лише загострює проблеми людей, які були й до цього. Домашнє насильство під час війни – це поширене явище, яке стає ще більш небезпечним, ніж у мирний час. Наразі людям, які зазнали такого насильства, складніше знайти вихід – вони часто обмежені у пересуванні, їм немає в кого попросити про допомогу, вони ще більше залежать від кривдників матеріально й фізично.

Таким чином, проблема домашнього насильства потребує комплексного підходу до її вирішення. Саме тому законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству передбачає комплекс заходів, серед яких важливе місце займають спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству.

Організація Об'єднаних Націй, яка проводить заклики до запобігання насильству в сім'ї, визначила 25 листопада кожного року «Міжнародним днем боротьби з насильством щодо жінок».

Домашнє насильство стосується людей будь-якої етнічної приналежності, віку, статі, релігійних переконань і сексуальної орієнтації. Домашнє насильство також може бути присутнім у різноманітних стосунках, таких як шлюби, а також у співжитті, залицяннях, або побаченнях. Люди будь-якого соціально-економічного походження та рівня освіти не застраховані від домашнього насильства [1].

*Освітні тренінги.* Освітні тренінги можуть допомогти навчитися зупиняти домашнє насильство, навчити про порушення прав жінок і порушень прав чоловіків. Це також дозволить зрозуміти, як допомогти жінці чи чоловіку, які постраждали, зокрема. Низька грамотність також була визначена як фактор, який негативно впливає на зусилля з запобігання домашньому насильству.

*Толерантність.* Ідеальної людини не існує. Щоб зберегти стосунки, обидві сторони повинні проявити зрілість і навчитися терпіти недосконалість один одного. Толерантність може бути однією з найкращих стратегій

запобігання домашньому насильству. Коли є толерантність, насильство рідко закінчується домівкою. Терпимість також повинна поширюватися на дітей, прислугу та інших членів сім'ї.

*Поважати релігійні вчення.* Усі основні релігії прославляють такі чесноти, як любов, мир, доброта, вірність та інші. Дотримання цих релігійних закликів значною мірою допоможе зупинити домашнє насильство у стосунках. Майже всі релігії світу пояснюють, хто може стати жертвою жорстокого поводження та як цьому запобігти, що однозначно допомагає у профілактиці домашнього насильства.

*Сприяти гендерній рівності.* Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) зазначила, що «гендерна нерівність підвищує ризик насильства чоловіків щодо жінок і не дозволяє потерпілим шукати захисту».

Однак у світі є культури, де жінки мають перевагу, а чоловіки змушені підкорятися. Усі стратегії домашнього насильства мають визнавати, що чоловіки також схильні до насильства. Дуже часто домашнє насильство пов'язують із чоловіками.

*Діалог.* Люди іноді схильні проявляти тваринні нахили. У стосунках нетерпимість, гнів і підлий характер часто можуть перероджуватися в домашнє насильство. Толерантність, діалог залишаються одним із найбільш можливих рішень домашнього насильства.

*Виявляйте любов і прихильність.* Шлюби та стосунки можуть бути дуже складними. Частково тому в усьому світі спостерігається високий рівень розлучень. Однак там, де це бажання, обов'язково знайдеться спосіб. З любов'ю та щирою прихильністю один до одного можна впоратися з такими проблемами, як домашнє насильство.

*Професійна допомога.* Є так багато професіоналів, які знають, як допомогти потерпілим. Якщо хтось зазнає будь-якої форми насильства вдома чи на робочому місці, можна звернутися до відповідних спеціалістів за медичною, юридичною, психологічною чи будь-якою іншою консультацією.

*З точки зору закону.* Навіть якщо є головою свого партнерства чи сім'ї, це не обов'язково має бути ліцензією на домашнє насильство, повинні розуміти, що в багатьох країнах існують законодавчі заходи для запобігання домашньому насильству [2].

Деякі поширені заходи включають реабілітаційні програми для кривдника, а також санкції, такі як штрафи, громадські роботи тощо. У разі належного впровадження ці заходи будуть дуже ефективними для запобігання домашньому насильству.

Відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [3] та Постанови Кабінету Міністрів України № 658 від 22.08.2018 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» [4] постраждалі від домашнього насильства особи мають право звернутися особисто або через свого представника до спеціалістів державних адміністрацій.

Які заходи можуть застосовуватись до кривдників? Терміновий припис –

захід протидії домашньому насильству, спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства. Застосовується до кривдника не більше, ніж на 10 днів. Ідеться про негайне припинення домашнього фізичного насильства.

Обмежувальний припис – захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямоване на забезпечення безпеки постраждалої особи. Обмежувальний припис видається судом на строк від 1 до 6 місяців за заявою постраждалої особи або її представника.

Отже, під час війни захист потерпілих від домашнього насильства в Україні набув ще більшого значення. І робота в цьому напрямку значно посилюється у зв'язку з тим, що Верховна Рада 20 червня 2022 року ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству (Стамбульську конвенцію) [5]. Ця угода передбачає захист жінок від усіх форм дискримінації та насильства, рівність між жінками й чоловіками, політику та заходи для захисту всіх жертв насильства й надання їм допомоги. Проте, на нашу думку, дане питання потребує подальшого дослідження з метою забезпечення дієвості спеціальних засобів та ефективності державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

### Література

1. Ноур А. М. Насильство в сім'ї в Україні : стан проблеми, пошук шляхів розв'язання. *Український соціум*. 2004. № 3 (5). С. 70-76.
2. Попередження насилля в сім'ї. URL: <http://donoda.gov.ua/mariinskiy/ua/publication/content/17611.htm>
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF>
4. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України № 658 від 22 серпня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>
5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) (міжнародний документ) від 11 травня 2011 року. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994\\_001-11](https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_001-11)